

Henryk Pawlak

Znane i mniej znane rasy bydła

Od wydawcy

Owe blisko sześćdziesiąt ras opisanych w przygotowanym albumie, jest tylko przystawą kroplą w morzu, jeśli się zważy, że współcześnie hoduje się ich na świecie około tysiąca. Liczba ta stale się zmienia – jedne rasy giną bezpowrotnie, nowe pojawiają się, jeszcze inne próbuje się odtworzyć.

Podjęliśmy próbę opisania niektórych z nich, ale w sposób nietypowy, odbiegający od tych, jakie przyjęto w klasycznych podręcznikach na temat hodowli bydła.

Kolejność opisywanych ras nie jest zupełnie przypadkowa. Przy jej ustalaniu nie kierowaliśmy się przynależnością do określonego typu użytkowego, lecz przede wszystkim miejscem, skąd ona pochodzi, zachowując przy tym alfabetyczną kolejność nazw krajów europejskich, a w dalszej kolejności kontynentów. Wydaje się, że taki sposób ujęcia tematu będzie bardziej atrakcyjny dla czytelnika. Z tego samego powodu większość charakterystyk ras została poprzedzona krótkimi informacjami geograficznymi, historycznymi, obyczajowymi, czy kulinarnymi związanymi z krajem lub regionem, w którym dana rasa została wyhodowana lub gdzie dominuje.

Spis treści przygotowany został w dwóch częściach. Pierwszy wg kolejności zamieszczonych rozdziałów, w drugi wg przynależność ras do poszczególnych typów użytkowych.

Spis treści

Przodkowie bydła domowego	12
Rasa z kraju smakoszy i melomanów	14
Rasa robiąca na każdym wrażenie	16
Rasy z kraju, którego symbolem jest Marianna	19
Rasa znad Morza Północnego czy z Ameryki Północnej?	32
Rasy z kraju polderów, klompen, wiatraków i rowerów	38
Rasa z zielonej wyspy o wielu nazwach	42
Rasy z kraju zza zachodniej granicy	45
Polskie rasy bydła rodzimego	52
Rasy z kraju stu narodów i ludów	62
Rasy z krajów fiordów, fieldów i lasów	67
Rasy z najbogatszego na świecie kraju	71
Rasy wyhodowane w krainie jodlerów	80
Rasa wypasana przez puszczańskich kowbojów	83
Rasy z kraju nazwanego przez Rzymian Albionem	86
Rasy z kraju, gdzie nie istnieje pojęcie prowincji	99
Rasy z wysp mających status dependencji Korony brytyjskiej	106
Rasa z kraju faraonów, piramid i sfinksów	110
Rasy z kraju pachnących żywicą lasów i jezior	112
Rasy z kraju, w którym obowiązuje „Ustawa o bluźnierstwie”	116
Rasy z kraju fakirów i... świętych krów	121
Rasa z krainy lamanitów	126

Spis ras

(wg typów użytkowych i w porządku alfabetycznym)

Rasy typu użytkowego mlecznego

■ Angler	46
■ Ayrshire	93
■ Białogrzbieta	61
■ Czerwona norweska	68
■ Czerwona szwedzka	69
■ Guernsey	107
■ Holsztyńsko-fryzyjska	33
■ Jarosławska	65
■ Jersey	108
■ Kostromska	64
■ Tharparkar	119

Rasy typu użytkowego mięsnego

■ Aberdeen angus	90
■ Beefalo	114
■ Belted galloway	95
■ Blonde d'Aquitaine	24
■ Błękitna belgijska	17
■ Cattalo	115
■ Charolaise	24
■ Chianina	101
■ Galloway	94
■ Hereford	88
■ Highland	96
■ Limousine	22
■ Luining	98

■ Marchigiana	104
■ Piemontese	100
■ Salers	25
■ Shorthorn	91
■ Siwa stepowa węgierska	84
■ Zebu	125

Rasy dwukierunkowego typu użytkowego

Rasy mięsno-mleczne

■ Brunatna szwajcarska	78
■ Hinterwälder	48
■ Lakenvelder	40
■ Nizinna czarno-biała	53
■ Montbeliarde	27

Perfekcyjne rozwiązania dla Waszego gospodarstwa

Mieszanki mineralne, lizawki
Preparaty mlekozastępcze
Produkty specjalne

Koncepcje odpowiednie dla zwierząt.
Zdrowy wzrost.
Ekologiczna odpowiedzialność.
Ekonomiczny sukces.

Bergophor Futtermittelfabrik
Dr. Berger GmbH & Co. KG
95326 Kulmbach · Tel. +49 9221 806-0
www.bergophor.pl

michał.suchy@bergophor.pl Tel. +48 602 28 49 27
sławomir.jaksim@bergophor.pl Tel. +48 510 06 44 01

ŻYWIENIE Z SYSTEMEM

■ Normandzka	29
■ Sahival	118
■ Vorderwälder	49

Rasy mleczno-mięsne

■ Abondance	31
■ Dexter	43
■ Evolene	75
■ Groningen	41
■ Pinzgauer	15
■ Polska czerwono-biała	55
■ Polska czerwona	58
■ Siwa tyrolska	81
■ Tuxer	82
■ Watusi	110
■ Valdostana	79
■ Żółta niemiecka	51

Rasy typu roboczo-mięsnego

■ Romagnola	103
-------------------	-----

Rasy typu użytkowego roboczego

■ Bawół domowy	122
■ Hariana	120

Rasy typu wszechstronnie użytkowego

■ Eringer	72
■ Jak	127
■ Padańska	105
■ Simental	75

Rasa pinzgauer

(czyt.: pincgauer)

Austria jest ojczyzną wielu ras bydła. Jedną z nich jest rasa pincgauska, częściej zwana pincgauer od nazwy regionu (Pinzgau) leżącego w pobliżu Salzburga. Jak podają niektóre źródła, podobno już około 500. roku pasterze alpejscy wypasali to bydło na niewielkich, skalistych, górskich pastwiskach. Natomiast bardziej wiarygodne wydają się być zapiski o rasie z XVII w. i księgi zwierząt hodowlanych z XVIII w., co pozwala przypuszczać, że założenie ich musiało być poprzedzone wieloletnimi pracami selekcyjnymi.

Początkowo była to rasa o wielokierunkowej użytkowości; roboczo-mięsno-mlecznej, chowana w rejonach uprawy buraków cukrowych i chmielu, a w okresie swej świetności była najbardziej popularną rasą na terenie Austro-Węgier i nazywała się wówczas Pinzgauer Fasel. Po I wojnie światowej, na skutek gwałtownej industrializacji kraju, zaczął się jej regres. Obecnie światowa populacja tego bydła liczy około 1,3 mln sztuk i, niestety, z roku na rok maleje, a nadto od pewnego czasu jest sukcesywnie „poprawiana” przez krzyżowanie z czerwono-białymi holsztyno-fryzami.

Są również dokumenty z 1820 r. mówiące o eksporcie pincgauerów do Rumunii oraz ówczesnej Czechosłowacji i Jugosławii, a także doku-

menty z 1900 r. i z lat późniejszych, o wywozie dużych ilości materiału hodowlanego do Republiki Południowej Afryki, Kanady i Stanów Zjednoczonych.

Ponadkontynentalne zainteresowanie rasą świadczy o jej dużych możliwościach adaptacyjnych, które sprawdzają się zarówno w wysokich

Kalifornii. Zdaniem hodowców bydło to bez problemów może przez cały rok pozostawać na pastwiskach.

Pincgauery są średniej i ponadśredniej wielkości o wyjątkowo długim, lecz głębokim i dobrze umięśnionym tułowiu (szczególnie zadu) oraz głębokiej klatce piersiowej i krótkiej głowie. Niezbyt wysokie, średnio mocno zbu-

Stado krów rasy pinzgauer

partiach Alp (do 2000 m n.p.m.) i w śnieżnych regionach Ameryki Północnej, jak i w gorącym klimacie Teksasu czy Afryki oraz w wilgotnej

dowane kończyny zakończone są ciemnymi, twardymi racami. Rasa w zasadzie rogata, choć bywają też linie genetycznie bezrogie. Masa cia-

Rasa czerwona norweska (NRF)

W tym kraju wyhodowano rasę bydła nazywaną czerwoną norweską, powstałą na bazie bydła rodzimego, czerwonego szwedzkiego i fińskiego ayrshire, a za początek nowej rasy przyjęto 1961 r. W latach 1969-1974 uszlachetniano ją rasą holsztyńsko-

Tak pozostało do dziś; w indeksie selekcyjnym nie uwzględnia się kryterium tłuszczu. Natomiast główny kierunek selekcji dotyczył i dotyczy zdrowotności i płodności – aktualnie oba te parametry stanowią 39% indeksu selekcyjnego.

mi dobowymi powyżej 1400 g, a w indeksie selekcyjnym 6% dotyczy tempa przyrostów.

Wyniki oceny wartości hodowlanej buhajów dopuszczonych do rozrodu są wysoce powtarzalne (wiarygodne), bowiem wyliczane są na podstawie wydajności co najmniej 250 córek.

Dąży się też, to założenia na najbliższe 10 lat, do tego, aby całe pogłowie bydła NRF było genetycznie bezrogie, aktualnie bez rogów jest ponad 50% populacji.

Populacja bydła w Norwegii nie jest imponująca, ale udział rasy norweskiej czerwonej w krajowym pogłowie wahał się w różnych latach od 95 do 98%. Również przeciętną obsadę obór (około 20 krów dojnych) trudno zaliczyć do rewelacyjnych, jednak o poziomie hodowli świadczy fakt, że 98% krów objętych jest oceną użytkowości mlecznej, a 90% krów i jałówek jest inseminowanych. Trzeba jednak wyjaśnić, że nazwa rasy jest myląca, bowiem bardzo często umaszczenie jest niejednorodne czerwono-białe z przewagą koloru białego.

Masa ciała dobrze zbudowanych krów wynosi około 550-600 kg, buhajów około 1000 kg. Przeciętna wydajność mleczna oscyluje wokół 7000 kg mleka o zawartości 4,2% tłuszczu i 3,4% białka, ale predyspozycje ge-

foto: PH Konrad

Krowa rasy czerwonej norweskiej

-fryzyjską sprowadzaną z USA i Kanady. Hodowcom norweskim nie zależało jednak na wysokiej wydajności mlecznej, przede wszystkim kładli nacisk na zawartość białka pomijając zupełnie zawartość tłuszczu w mleku.

Mówiąc o pracy selekcyjnej, warto podkreślić, że duży nacisk kładzie się na cechy związane z mięsnością. Na przykład, jednym z warunków skierowania młodego buhaja do testowania, jest wykazanie się przyrosta-

PROFESJONALNA KOREKCJA RACIC

NA TERENIE CAŁEGO KRAJU

*AGRO TEST
Galiczak Marek*

➔ 3 osobowy zespół techniczny

➔ nowoczesny wygodny
poskrom hydrauliczny

➔ dekornizacja
(obcinanie rogów)

➔ leczenie schorzeń racic

➔ środki pielęgnacji racic:
płyny, maści, żele, wanny, maty

tel. kom.

602 653 500

511 87 07 07

tel.

(86) 219 13 14

(34) 321 24 47

FIRMA POSIADA CERTYFIKAT
KRAJOWEGO STOWARZYSZANIA
KOREKTORÓW I TERAPEUTÓW RACIC

AGRO-TEST Galiczak Marek
ul. Kościelna 30, Ługi-Radły, 42-142 Przystajń

Film na www.korekcja-racic.eu